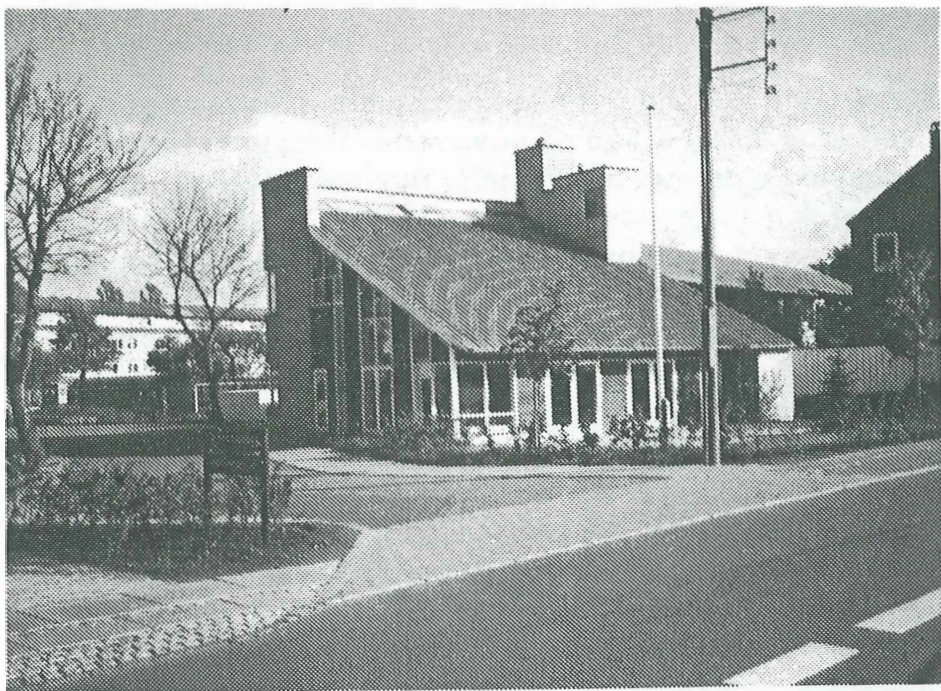

Reserveret post Danmark.

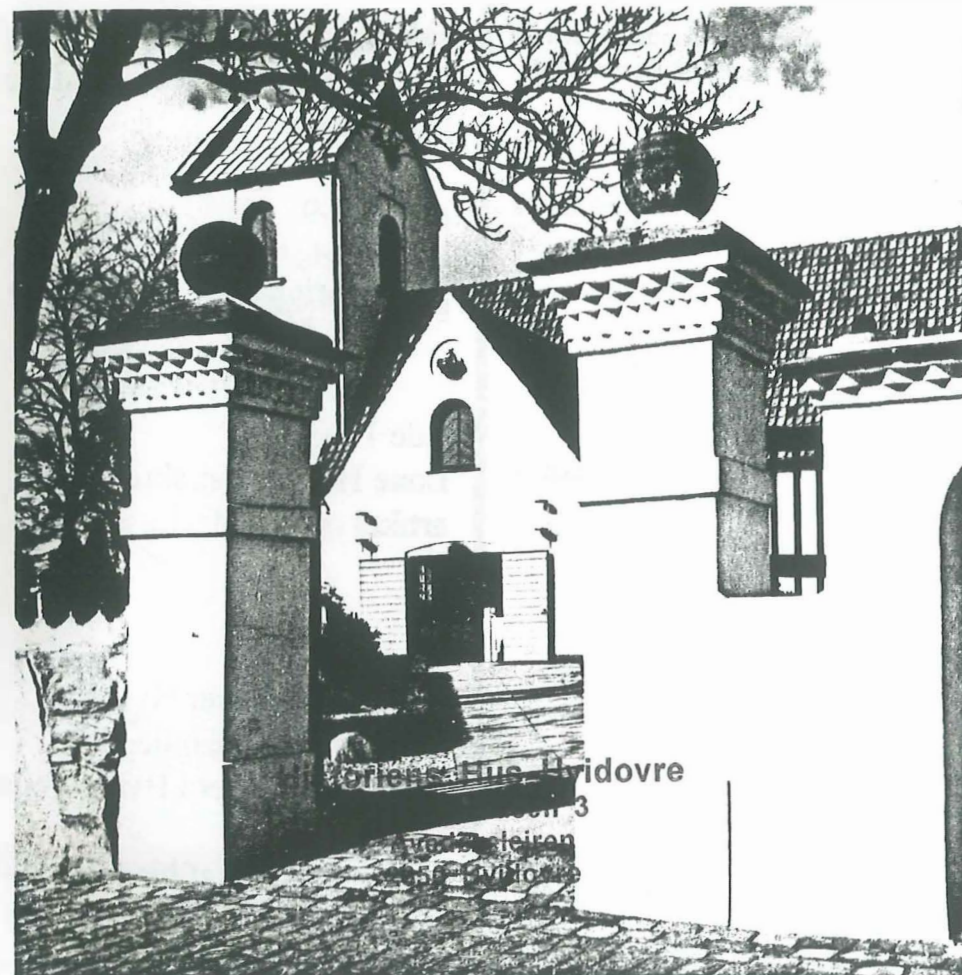

Hvidovre
Lokalhistoriske
Selskab
Rytterskolen
Hvidovre Kirkeplads 1
2650 Hvidovre.
Telefon 36 47 34 44.

96.4

HVIDOVRE

Lokalhistoriske Selskab

14. ÅRGANG NR. 4. OKTOBER 1996.

Udgiver:

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab.

Rytterskolen

Hvidovre Kirkeplads 1

2650 Hvidovre.

kontingent: kr. 80 pr. år. Pensionister kr. 50.

Telefon: 36 47 34 44

Der vil være enkelte artikler, der relaterer til vort forsidebillede og bagsidebillede.

Der vil være artikler, der er indsendt af vore medlemmer og Hvidovre kommunes lokalhistoriske arkiv.

Redaktion:

Dan Olsen ansvarshavende redaktør

Per E. Hansen.

Kjeld Jørgensen.

Eftertryk tilladt mod tydelig kildeangivelse.

Artikler og oplysninger af lokalhistorisk art modtages gerne til eventuel optagelse i bladet.

Post skal sendes til vor adresse på Rytterskolen.

Hvidovre Kommunes lokalhistoriske arkiv

Medborgerhuset

Hvidovrevej 280

2650 Hvidovre.

Åbningstid: Tirsdag - onsdag kl. 13 - 16

Torsdag kl. 16-19

ISSN nr. 0902-3046

Tryk: Hvidovre Kommunes trykkeri.

Indhold

Læs på side: 4.

Per E.Hansen skriver om Tiden.

side 6.

Dan Olsen om Hvidovre kirke i gamle dage.

side 7-8-9.

Indkaldelse til vor årlige
Historiens Hus Hvidovre
generalforsamling
Alarmpladsen 3
Avedørelejren
2650 Hvidovre

side 11 - 12.

Lone Holden har skrevet en artikel om Fønix husene.

Forsidebilledet er Hvidovre kirke og bagsidebilledet er Aktivitetscentret i Hvidovregade.

næste nummer af bladet udkommer i Februar 1997.

venlig hilsen
Redaktionen.

Siden sidst.

Mandag den 16 september havde vi besøg af Erling Groth i bibliotekscafeen med sit foredrag "46 år i Hvidovre", og det var en utrolig spændende aften, hvor Erling fortalte løst og fast om sin barndom og ungdom i almindelighed, men også om de mange år i **HIPS**, i særdeleshed. Foredraget var ledsaget af mange spændende billeder, der blev vist på overhead.

For at gøre det hele mere festligt, havde Erling pyntet bagvæggen med flotte farverige plakater fra HIPS tiden. Bravo - det var utrolig flot gjort. En stor tak til Erling Groth.

Mandag den 14 oktober afsluttede vi årets foredragsrække med et spændende foredrag af Helle Severin, der fortalte om vor store grønlandsforsker Knud Rasmussen, der igennem et alt for kort liv satte sine spor tværs over og rundt om Grønland.

Helle kaldte sit foredrag **Kongen af Thule** og det tør siges med særdeles tydelighed, for alt det denne mand skabte i sit hjemland - Danmarks nordligste provins. En stor stor tak til Helle Severin.

Vi skylder også at sige tak til **Aktivitetscentret** i Hvidovregade for husly den 14 juni, hvor vi grundet udstillingen i Rytterskolen, var i lokalenød til vore gæster fra Brønshøj, Husum og Utterslev lokalhistoriske selskab. Det var en invitation vi skyldte dem, som tak for den aften i 1994, hvor vi var med på vandring i svenskelejreren også kaldet Carlstad.

En hjertevarm tak til Flemming og hans stab, samt til vore bestyrelsesmedlemmer der deltog med opvarthning af gæsterne, og ikke mindst tak til Jens Kristensen der guidede vore gæster rundt i det gamle Hvidovre.

Også fra Lokalhistorisk Selskab i Brønshøj Husum Utterslev har vi modtaget en hilsen og tak for en god rundvisning i det gamle Hvidovre og speciel tak til Jens Kristensen.

TIDEN

Hvornår begyndte tiden?

Det var da et mærkeligt spørgsmål, vil nogen måske sige

Men det er et spørgsmål, der har fået mange hjerner til at knage

Een ting er man nogenlunde enige om.

Vort Univers blev skabt for ca. 5 milliarder år siden

En eller anden kæmpereaktion satte alting i gang.

Lad være med at spørge om, hvad der var før denne reaktion. Tak!

Hvor meget er 5 milliarder år ?

Hvis man tænker sig "Tiden" som en tur ud af Hvidovrevej. Fra Roskildevej til Gl.Køgevej. En tur på ca. 5 km. (Som vi sætter = 5 milliarder år) og begynder turen ved Damhuskroen/"The Big Bang", så vil vi efter 300 mtr. komme til dannelsen af vort solsystem og jordens skabelse. Dette sker, hvor Randrupvej møder Hvidovrevej.

Jorden er nu en selvstændig klode, omend en glødende masse. Det går kun langsomt med at køle af. Ved Hvidovre Torv er der gået 2 milliarder år og jordens skorpe er dannet. Vi skal helt ud til Bredalsparken før jorden er så afkølet at det første liv viser sig. Der er nu gået 4 milliarder år.

Ved Hvidovre Stadion optræder, hvad der kaldes Sen-Palæozoikum tiden (Livet i havet udviklede sig) og 100 mtr. længere fremme fortsættes med Mezozoikum (Kæmpeøglernes tid). Her, 80 mtr. før Køgevejen, kommer Kridttiden, der danner grundlaget for bl.a. vort fædreland. Og yderligere 20 mtr. henne, ved S-banebroen begynder Tertiærtiden (tredie periode). Med det mangfoldige forhistoriske dyreliv. Sabelkat, Mammutter, tretået hest osv.

Den fjerde periode (Kvartærtiden) begyndte for 2 millioner år siden og vi er nu 2 mtr. fra Køgevejen. Denne geologiske periode befinder jorden sig stadig i.

Det er her vi finder de første mennesker, 40 cm fra Køgevejen.

Den seneste istid (Weichel) begyndte 70 mm/70.000 år og sluttede 12 mm/12.000 år før vort mål.

De første mennesker kom til Danmark ca. 10 mm/10.000 år siden.

Det Ø-Danmark vi kender var færdigdannet ved 7 mm/ 7.000 år.

Og så kunne vor kendte historie begynde.

Jeg har brugt lidt tid på at skrive disse linier og håber det bliver taget som den spøg det er...

Nogle kan ikke få tiden til at slå til, andre gør meget for at slå den ihjel !!!!!

PS.: Hvidovrevej er faktisk 500 mtr. Længere. Fra Køgevej til Hv.Enghavevej.

Dem kan vi sætte af til fremtiden.

P.E.Hansen.

Diverse noter.

De første civilisationer opstår omkring floderne Nilen, Eufrat-Tigris, Indus, Hoangho .....Altså Ægypten, Iran/Irak, Indien, Kina.!!!

Ægypten indfører et solår på 365 dage = 4241 f.kr.

Biblen regner Skabelsen = 3967 f.kr.

Videnskaben beregner Syndfloden til = 3500-3000 f.kr.

En skotsk forfatter Duncan McNaughton citerer den irske prælat, Biskop James Usher (1581-1656) som daterer Syndfloden "nøjagtigt" til d. 08 januar 3189 f.kr.

Biskoppen fastlagde yderligere Skabelsen til 4004 f.kr.

En kollega i Durham, Biskop Joseph Barber Ligthfoot (1828-1889) præciserede med datoen 23 oktober 4004 f.kr. kl.0900.

Ergo .: Den 23 oktober 1996. Kl.0900., fylder hans verden 6000 år.

Hvidovre Kirke.

En Gruppe Waterlændere (Hollændere) kom til Danmark omkring år 1521 - inviteret af Chr.d.II , efter råd af **Mor Sigbrit**, en dygtig hollandsk handelskvinde, der i årene efter tronbestigelsen, blev kongens nærmeste rådgiver uden at hendes stilling blev formaliseret, samtidig havde hun en datter- **Dyveke** - som kongen var meget forelsket i. Dette er kendt danmarkshistorie , men har det noget med Hvidovre kirke at gøre? Ja det har det, for en periode efter denne hollandske indvandring. Læs her i datidens sprog: . *"Hvilke han indgav en Bye paa Amager at beboe"* . Trods store protester, fra de fæstere der dengang befolkede Store Magleby og Tårnby, blev de overdraget 24 af områdets gårde med agerjord i alt ca. 2200 tønder land. Chr.d.II var besjælet af den tanke, at modernisere agerbruget, begrundede dette med at de skulle fungere som Kiøbenhavns spisekammer.

Dette område blev i folkemunde til Hollænderbyen, og sågar til Ny Hollænderby. Her er det at præsteskkabet i Hvidovre en tid også var præst for hollænderne. I Landsarkivet kan man læse følgende i *"Kiøbenhavns Diplomatomium"* bind VII. side 530 den 4.november 1698, et stykke om :. *Ny Hollænderby lægges under Hvidovre kirkes - Rector ol professores ved Kiøbenhavns Universitet, og dermed vor Frue Kirke.* Vi læser herefter på landsarkivet i *"Kiøbenhavns historie"* 1536 - 1660 bind IV. side 114 - 117. Ved kongeligt påbud i 1548, at bygge en kirke uden for voldene i det område der er gjort bebyggeligt - først et kapel senere en kirke med trætårn og en klokke. Klokken blev skænket mange år senere af Chr.den IV. med påbud om at den skal ringe sol op klokken 4 årle og sol ned klokken 8 silde. Universitetes kaldsbrev vier Pastor Thor Rasmussen den 8 januar 1623 og den 14 juni 1628 Peder Nielsen Sæby, og sammen med Professoratet ved Frue Kirke, var dette triumvirat præsteembedet i Den ny kirke, Hvidovre Kirke, og senere Ny Hollænderby. Gudstjenesten skulle begynde en time før i den **"Nye Kirke"** for ikke at komme for sent til Hvidovre kirke ude på landet.

Dan Olsen.

Indkaldelse til: Hvidovre Lokalhistoriske Selskab 's

Generalforsamling

Mandag den 18 november

klokken 19³⁰

i Bibliotekscaféen

Medborgerhuset

Hvidovrevej 280.

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab.

Indkaldelse til:

GENERALFORSAMLING

Mandag den 18 November kl.19³⁰ i Bibliotekscaféen.
Hvidovre Lokalhistoriske Selskab afholder sin 17
ordinære generalforsamling, med dagsorden ifølge
vedtægterne.:

1. valg af dirigent.
2. formandens beretning.
- 2a. arkivets beretning.
3. fremlæggelse af det reviderede regnskab.
4. fastlæggelse af kontingent.
5. behandling af indkomne forslag.
6. valg af bestyrelsesmedlemmer/suppleanter.

Der skal vælges 3 bestyrelsesmedlemmer og to
suppleanter, der vælges for 2 år.

På Valg er: Kjeld Jørgensen, Inge Larsen, Hans
Chr. Thomsen, Viggo Noach og Erling Groth

7. valg af revisor/revisorsuppleant.

Inge Larsen, Viggo Noach, Hans Chr. Thomsen
ønsker ikke genvalg.

Revisor og suppleant vælges for 1 år.

På valg er: Jens-Christian Nielsen og Eli Olsen

8. eventuelt.

Bestyrelsen består af 9 medlemmer, heraf 2 valgt
blandt kommunens udvalg for kultur og fritid
Bestyrelsen konstituerer sig selv.

Efter generalforsamlingen er der lodtrækning om
diverse sponsorpræmier blandt de medlemmer der i
årets løb har skaffet et nyt medlem.

Konkurrencen blandt medlemmerne, om at skaffe et
nyt medlem løber videre til næste års generalfor-
samling, på samme betingelser.

Herefter vil der blive vist en film om turen til
Søborg Slotsruin Esrums Kloster og Gurre slots-
ruin.

med venlig hilsen
Bestyrelsen.

Bestyrelsen.

Formand Dan Olsen Spurvehøjvej 17.stv

tlf: .36 78 86 42

Næstfmd. Kjeld Jørgensen Kløverprisvej 48.

tlf: .36 75 20 91

Kasserer Eigil Jørgensen Hvidovrevej 98 C.

tlf: .36 47 00 58

PR. sekretær Viggo Noach Arn.Niels.Bvld.163²

tlf: .36 78 29 99

Best.medl. Inge Larsen Berners Vænge 7²

tlf: .36 78 47 36

Best.medl. Hans Chr. Thomsen Kløverprisvej 7

tlf: .36 75 99 47

Best.medl. Ester Hansen Høvedstensvej 22² tv.

tlf: .36 78 06 61

1.suppl. Per Hansen Grenhusene 26.

tlf: .31 49 24 70

2.suppl. Erling Groth Ege Alle 41

tlf: .36 77 25 11

Revisor Jens-Chr. Nielsen Kløverprisvej 26

tlf: .36 75 13 86

Rev.suppl. Eli Olsen Sognegårdsallé 36 st.tv

tlf: .36 78 30 32

Sekretariatsudvalg: Inge Larsen, Ester Hansen

Redaktion: Kjeld Jørgensen, Per E. Hansen

Redaktør: Dan Olsen

TAG UD SIDER.

Skaf et nyt medlem og vind en præmie.

I lighed med tidligere år håber vi at vore medlemmer vil hjælpe os med at skaffe nye medlemmer til selskabet.

Hvorfor ikke fortælle et familiemedlem eller gode venner om lokalhistorisk selskabs mange arrangementer - måske får de lyst til at deltage! Hvis du kender en, der gerne vil være medlem - ring til et af vore bestyrelsesmedlemmer (tlf.nr. i bladet) eller få et girokort f.eks. ved en foredragsaften.

Udfyld kortet med det nye medlems adresse, post det - eller aflever det til et bestyrelsesmedlem. Husk også at påføre dit eget navn, så vi kan se hvem der skal deltage i lodtrækningen om præmier - udsat af vore flinke sponsorer.

Nye medlemmers kontingent vil dække resten af 1996 hele 1997 - helt frem til februar 1998.

Kontingentet er kun kr. 80,- pr. år - dog kun kr. 50,- for pensionister.

Ud over at kunne deltage i alle vore arrangementer, får alle medlemmer mindst 4 gange årligt tilsendt vort medlemsblad. Her vil være artikler og billeder af lokalhistorisk art, samt naturligvis meddelelser om vore arrangementer m.v.

PS Hvis enkelte af vore medlemmer evt. ikke modtager vort blad, venligst underret undertegnede så vil problemet blive løst hurtigst muligt.
M.v.h. Eigil Jørgensen Kassierer.
telefon 36 47 00 58.

EN BMV-BY

af Lone Holden.

Når en drøm eller et stort ønske bliver til virkelighed efter længere tids indsats, er det svært ikke at føle sig en smule skuffet, når ens nærmeste ikke tager del i ens glæde.

"Det er jo et træhus. Det er ikke noget at købe."

At man kunne bruge penge på et træhus, bedre kendt som et Phønix-hus, kunne en murermester i Hvidovre ikke forstå, da hans datter i 1930'erne fortalt ham, at hun havde købt et sådan. Men med sin forretningsmæssige sans bøjede han dog hurtigt af for datterens argumentation.

"Jamen, det er det. Det passer til de penge vi har sparet sammen."

Phønix-husene i Hvidovre langs Brostykkevej fra 1920'erne er næsten ikke til at genkende i dag. Hvis man ikke ligefrem ved det, ja, så skulle man tro, at mange af husene faktisk var bygget af en murermester, for træhusene har fået både skalmur og vokseværk. Og byggeriet minder bestemt ikke længere om et sted, hvor man blot bor, fordi det nu engang er det, man har råd til.

Da jeg i 1978 for første gang gik langs Brostykkevej og så disse små træhuse, var jeg overbevist om, at det måtte være huse, svenskerne havde foræret Hvidovre efter 2. verdenskrig, som en slags efterkrigshjælp. Derfor blev jeg ret

overrasket, da jeg år senere fandt ud af, at dette opsigtsvækkende byggeri var nogle af de første type- og elementhuse i Danmark og blev bygget allerede i 1920'erne.

Der er i de sidste år heldigvis blevet gjort en hel del i Hvidovre for at bevare gamle bygninger bl.a. gårde i Avedøre Landsby, Rytterskolen ved Hvidovre Kirke, hvor man nu også kan se et lille rødt pakkassehus.

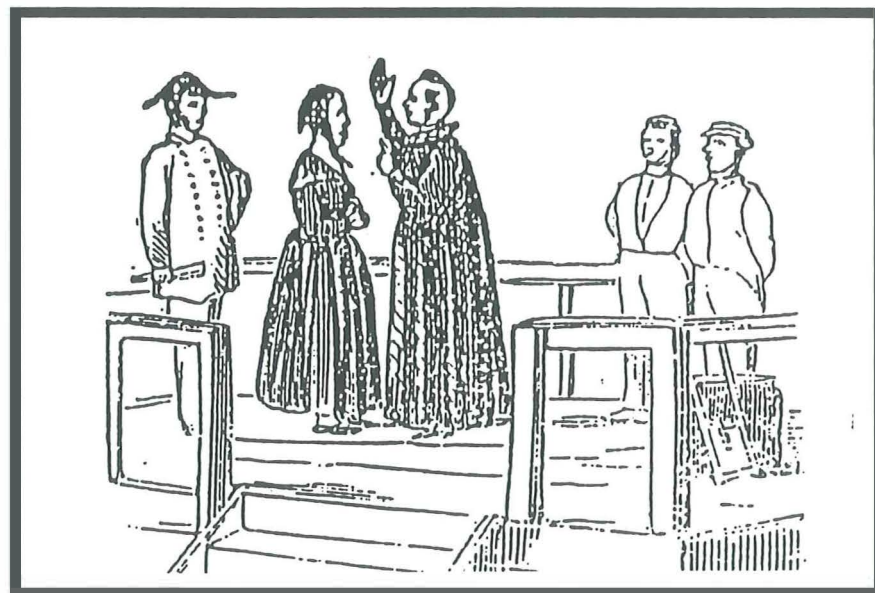
At gøre Hvidovre til en BMV-BY, vil sige en BEVAR MIG VEL by. Hvor ikke blot det der måtte opfattes som smukt bevares, men det som fortæller et stykke kulturhistorie. Man må derfor håbe, at i hvert fald et enkelt Phønix-huse vil blive bevaret for eftertiden.

Har skafottet været rejst i Hvidovre?

Mange higer og søger i gamle bøger, det har bl.a. undertegnede gjort i mange år i historisk øjemed, og hvis man leder efter de meget slemme kriminalhistorier, så leder man tilsyneladende forgæves for at finde noget der er sket i Hvidovre. Vi må indtil andet er bevist nøjes med at tro, at Hvidovres borgere har været meget ærlige og retskafne, og derefter bevæge os til nabosognet ved Damhussøen - Rødovre.

Idéen til denne artikel er fra en roman(biografi?) skrevet af forfatteren Astrid Nielsen. Den hedder " Gråspurve i Guldramme" den kan lånes på biblioteket, den er meget spændende. Dernæst har jeg lånt fra Brønshøj Husum Utterslev's blad nr.26.sep.96, samt en af Strandbergs skillingsviser fra den 22.12.1861, det var datidens hurtigste presse til at omtale denne triste hændelse.

21 december 1861. Alle mand af hus - ud til Damhussøen - lidt nord for Damhuset på Annexgårdens jorder matrikel nr.1 . Her var der dagen før rejst et skafot af bødlen og hans svende.

En Præst skal kunne mere end sit Fadervor.

Det der skete denne kolde decembermorgen var en henrettelse af kvinden Ane Andersdatter, hun var dømt til at miste sin hals og hovedet sat på en stage. Hun var dømt for Barnemord og kvalificeret lejemål* Hun havde dræbt 3 af sine 4 børn med egen hånd og havde indrømmet alt overfor øvrigheden.

Pastor Ernst Clasen havde været sognepræst i Brønshøj Rødovre sogn siden den 8 juni 1836, og det blev nu hans tunge pligt at følge Ane Andersdatter til skafottet, og give hende den sidste trøst. Præsten skrev denne hændelse i kirkebogen, som han jo skulle efter datidens regler. Han bestred dette embede til den 28 august 1864 og døde i København 1867.

På tegningen fra side 13, kan man se til venstre en uniformeret betjent der var vidne og i midten Ane og præsten der lyser velsignelsen over hende, til højre bødlen og han medhjælper.

Tegningen er fra forsiden af den omtalte Skillingsvisse, der blev solgt for to skilling, dagen efter henrettelsen.

Et øjenvidne beretter:

“Efter at der i mands minde ikke er henrettet noget fruentimmer, fandt en sådan henrettelse sted løverdagen den 21 december 1861 på Rødovre mark”

Hun havde modtaget dommen med fatning, havde vist stor rolighed og spøgt med de børn, der var tilstede i retssalen.

Denne fatning, der end mere bestyrkedes ved religionens trøst, beholdt hun lige til det sidste. Natten forinden hendes henrettelse sov hun aldeles tryk og rolig indtil om morgenen kl. 4 da hun stod op og klædte sig på.

Hun beholdt sin sjælstyrke, og hun var i den grad rolig, da hun kørte på vejen til det sted, hvor hendes hoved skulle falde for øksen, hun talte om ligegyldige ting, om den tågede morgen. Med fasthed og rolighed besteg hun retterstedet, modtog herrens trøst, tog sit halstørklæde af og puttede det i lommen, lagde sig tilrette på blokken, et nu, øksen faldt rask, og den syndefulde sjæl stod for sin himmelske dommer. Dan Olsen.

* Samleje uden for ægteskab.

Kommende Aktiviteter.

Efter vor generalforsamling Mandag den 18. november skal vi afholde konstituerende bestyrelsesmøde for at få de nye bestyrelsesmedlemmer og suppleanter fordelt i bestyrelsen, og det er manddag den 2. december kl. 19 i Rytterskolen.

Efter en forhåbentlig fredelig konstituering, fortsætter vi vort arbejde og vi kan på nuværende tidspunkt fortælle at følgende datoer er booket ind i Bibliotekscaféen.
Mandag den 20. januar foredrag ved Leif Christensen, som er pensioneret politimand - vil fortælle om sin tid i korpset.
Mandag den 17. februar foredrag . Reserver datoen.
Søndag den 16 marts er vi inviteret til at besøge Broholm kirken klokken 18³⁰.

Mandag den 21. april er reserveret til foredrag kl. 19³⁰
Onsdag den 14. maj er der åbent hus i Rytterskolen.
Lørdag den 31. maj er der mulighed for en udflugt med mere.

Lørdag den 6. og søndag den 7. september er der igen en mulighed for at arrangere Rytterskoledage.

Mandag den 15. september er der reserveret til foredrag i Bibliotekscaféen klokken 19³⁰.

Mandag den 13. oktober er reserveret til foredrag kl. 19³⁰

Mandag den 17. november er reserveret til vor årlige generalforsamling. klokken 19³⁰.

Hvor ikke andet er nævnt er det altid i Bibliotekscaféen i medborgerhuset Hvidovrevej 280.

Læs mere om arrangementerne i vort blad og lokalaviserne, Ret til ændringer forbeholdes.